

Szczegółowe wymagania programowe w klasie I

MAPA - UMIEJĘTNOŚĆ CZYTANIA, INTERPRETACJI I POSŁUGIWANIA SIĘ MAPĄ.

<i>Ocena</i>	<i>Wymagania „Uczeń potrafi”:</i>
Dopuszczająca	<p>Obliczyć odległość w terenie, posługując się skalą mapy.</p> <p>Odróżnić plan od mapy.</p> <p>Odczytać wysokości bezwzględne na mapie poziomicowej.</p> <p>Odczytać wysokości bezwzględne na mapie hipsometrycznej.</p> <p>Obliczyć różnicę wysokości bezwzględnych na mapie poziomicowej i na mapie hipsometrycznej.</p> <p>Wskazać właściwą mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych.</p>
Dostateczna	<p>Przeliczać skalę liczbową na skalę mianowaną.</p> <p>Przeliczać skalę mianowaną na liczbową.</p> <p>Wykorzystać podziałkę liniową do pomiarów odległości na mapie.</p> <p>Odróżnić mapę ogólnogeograficzną od mapy tematycznej.</p> <p>Wykonać profil terenu na podstawie rysunku poziomicowego.</p> <p>Orientować plan w terenie według obiektów.</p>
Dobra	<p>Obliczyć skalę mapy, znając odległość w terenie i na mapie.</p> <p>Wymienić główne kartograficzne metody przedstawienia zjawisk na mapie.</p> <p>Rozpoznać typy rzeźby terenu na mapie hipsometrycznej.</p> <p>Przedstawić procedurę orientacji planu w terenie według obiektów.</p> <p>Przedstawić procedurę orientacji mapy według wskazań igły magnetycznej.</p> <p>Orientować mapę w terenie według igły magnetycznej.</p> <p>Porównać treść map tematycznych</p>
Bardzo dobra	<p>Wykazać znaczenie skali mapy w przedstawianiu różnych informacji na mapie.</p> <p>Rozpoznać formy rzeźby terenu na podstawie rysunku poziomicowego.</p>

Orientować mapę w terenie według obiektów.

Celująca Identyfikować obiekty geograficzne na fotografiach i na mapach topograficznych.

Analizować treść map ogólnogeograficznych i tematycznych.

KSZTAŁT, RUCHY ZIEMI I ICH NASTĘPSTWA.

Ocena *Wymagania „Uczeń potrafi”:*

Dopuszczająca Przedstawić argumenty i dowody potwierdzające kulisty kształt Ziemi.

Przedstawić długość: równika, jednego południka.

Wyznaczyć kierunki główne i pośrednie na globusie.

Dokonać podziału Ziemi na półkulę wschodnią i zachodnią.

Dokonać podziału Ziemi na półkulę północną i południową.

Odróżniać południki od równoleżników.

Podać kierunek obrotu Ziemi wokół swej osi.

Podać czas obrotu Ziemi wokół swojej osi.

Wyjaśnić następstwo dnia i nocy jako skutek ruchu obrotowego.

Podać czas jednego obiegu Ziemi wokół Słońca.

Podać daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku na półkuli północnej i południowej.

Dostateczna Odróżniać siatkę geograficzną od kartograficznej.

Podać długość promienia równikowego i biegunowego Ziemi.

Wyjaśnić przyczyny spłaszczenia biegunowego Ziemi.

Odczytać i zapisać współrzędne geograficzne dowolnego punktu według oznaczeń międzynarodowych .

Identyfikować moment górowania Słońca z momentem południa na południku miejscowym.

Wyjaśnić konieczność podziału Ziemi na strefy czasu.

Odczytać czas strefowy na mapie stref czasowych na Ziemi.

Podać kąt i kierunek nachylenia osi ziemskiej do płaszczyzny orbity.

Wyjaśnić różnicę w długości trwania roku kalendarzowego raz na cztery lata.

Wyjaśnić zależność między wysokością Słońca nad horyzontem a ilością energii słonecznej dochodzącej do powierzchni Ziemi.

Wskazać granice stref oświetleniowych na Ziemi.

Podać długość trwania dnia i nocy na równiku w ciągu roku.

Dobra

Wyjaśnić termin geoida.

Wyjaśnić dowody kulistości Ziemi.

Wykazać zniekształcenia siatki kartograficznej.

Oznaczyć położenie geograficzne wybranego punktu na mapie świata i mapach kontynentów z dokładnością 1° .

Obliczyć prędkość kątową Ziemi w czasie ruchu obrotowego.

Wskazać na globusie moment wschodu, południa i zachodu Słońca w czasie ruchu obrotowego.

Wyjaśnić zależność między czasem słonecznym a długością geograficzną.

Wyjaśnić konieczność ustalenia obszarów czasu urzędowego na terytorium niektórych państw.

Odróżniać czasy: miejscowy, strefowy i urzędowy.

Określać przesuwanie się miejsc wschodu i zachodu Słońca na horyzoncie w ciągu roku.

Przedstawić na rycinach oświetlenie Ziemi w dniach rozpoczęcia astronomicznych pór roku.

Wyjaśnić zjawisko dnia i nocy polarnej.

Bardzo dobra

Wyznaczyć południk miejscowy przy użyciu gnomonu.

Oznaczyć położenie geograficzne wybranego punktu na mapie Polski z dokładnością 10 minut.

Zaznaczyć na mapie kontynentów i mapie Polski punkty, znając ich współrzędne geograficzne. Obliczyć czas słoneczny danego południka na podstawie różnicy długości geograficznej.

Ustalić datę przy przekraczaniu linii zmiany daty.

Wyjaśnić zmiany długości dnia i wysokości Słońca nad horyzontem w ciągu

roku.

Wyjaśnić dowody ruchu obiegowego Ziemi wokół Słońca.

Odróżnić strefy oświetlenia na podstawie długości trwania dnia i nocy oraz wysokości i kierunku górowania Słońca.

Celująca

Przeprowadzić dowód Eratostenesa

Swobodnie przeprowadzać operacje związane z przeliczeniem szerokości geograficznej na odległość w km

WYBRANE ZAGADNIENIA GEOGRAFII FIZYCZNEJ.

Ocena

Wymagania „Uczeń potrafi”:

Dopuszczająca

Wymienić czynniki klimatotwórcze.

Odczytać dane na wykresach klimatycznych.

Obliczyć amplitudę temperatur powietrza.

Obliczyć średnią dobową (roczną) temperaturę powietrza.

Odczytać treść mapy stref roślinnych.

Rozpoznać na rycinie typowe formacje roślinne.

Podać przykłady form powierzchni Ziemi powstałe w wyniku rzeźbotwórczego działania wód płynących, fal morskich, wiatru, lądolodów i lodowców górskich.

Dostateczna

Odczytać treść map klimatycznych - temperatury powietrza i opadów atmosferycznych.

Odczytać zasięg typów klimatu na mapie stref klimatycznych.

Wykazać zależność między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi.

Wykazać zależność między strefami klimatu a strefami roślinnymi.

Wyjaśnić procesy wietrzenia i erozji.

Wymienić czynniki rzeźbiące powierzchnię Ziemi.

Rozpoznać na rycinach typowe formy rzeźby powierzchni Ziemi.

Dobra

Porównać dane przedstawione na wykresach klimatycznych.

Porównać treść klimatycznych map tematycznych.

Podać przykłady organizmów tworzących typowe formacje roślinne.

Odróżniać wietrzenie mechaniczne od wietrzenia chemicznego.

Rozróżniać formy rzeźby powstałe w wyniku budującej i niszczącej działalności czynników rzeźbiących powierzchnię Ziemi.

Bardzo dobra

Wyjaśnić związek między czynnikami klimatotwórczymi a cechami klimatu na danym obszarze.

Określić typ klimatu na podstawie przebiegu temperatury powietrza i sum opadów miesięcznych.

Przedstawić główne cechy płytowej budowy litosfery.

Wykazać związki pomiędzy płytową budową litosfery a występowaniem zjawisk wulkanicznych i trzęsień ziemi.

Ustalić proces rzeźbotwórczy do wybranej formy powierzchni Ziemi.

Celująca

Wyjaśnić przyczyny zróżnicowania typów klimatu na Ziemi.

Szczegółowe wymagania programowe w klasie II

Ocena   *Wymagania „Uczeń potrafi”*

Dopuszczająca Podać wielkość powierzchni Polski.

Wymienić nazwy er geologicznych.

Podać przykłady gospodarczego wykorzystania skał występujących w Polsce.

Podzielić surowce mineralne ze względu na ich gospodarcze wykorzystanie.

Wymienić czynniki kształtujące typy klimatu w Polsce.

Odczytać treść map klimatycznych i synoptycznych.

Podać przykłady zasobów naturalnych występujących w Polsce.

Wskazać na mapie największe rzeki i jeziora w Polsce.

Wykazać konieczność ochrony zasobów wodnych Polski.

Określić położenie geograficzne Morza Bałtyckiego.

Wymienić funkcje lasu.

Wykazać konieczność ochrony lasów.

Wskazać na mapie hipsometrycznej regiony geograficzne Polski.

Wymienić formy młodej rzeźby polodowcowej.

Wskazać na mapie wybrane obiekty w pasie pojezierzy (wielkie jeziora, moreny czołowe, parki narodowe).

Odróżnić krajobraz młodoglacjalny od staroglacjalnego.

Rozpoznać na rycinie formy rzeźby krasowej.

Wymienić najważniejsze surowce mineralne eksploatowane w pasie wyżyn.

Wymienić najważniejsze zabytki Krakowa.

Wymienić obiekty w pasie kotlin wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości.

Przedstawić jednostki podziału administracyjnego w Polsce.

Porównać dane liczbowe odnoszące się do jednostek podziału administracyjnego.

Porównać liczbę ludności Polski z liczbą ludności w innych państwach Europy.

Odczytać dane statystyczne przedstawione na piramidzie płci i wieku ludności.

Porównać średnią długość życia w Polsce z długością życia w innych państwach.

Obliczyć gęstość zaludnienia na 1 km².

Określić funkcje miast.

Podać prawne kryterium odróżniające wieś od miasta.

Wymienić przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rolnictwo.

Wymienić główne rośliny żywieniowe uprawiane w Polsce.

Odczytać na diagramie i przedstawić strukturę użytkowania ziemi w Polsce.

Wymienić główne zwierzęta hodowlane w Polsce.

Wymienić funkcje przemysłu.

Wymienić rodzaje transportu najlepiej rozwinięte w Polsce.

Wymienić rodzaje walorów turystycznych.

Wskazać, na mapie tematycznej, walory turystyczne o najwyższej randze.

Wymienić formy prawnej ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego w Polsce.

Podać przykłady prawnej ochrony środowiska.

Określić położenie regionu i swojej miejscowości na tle podziału Polski na regiony fizycznogeograficzne.

Podać przykłady zmian środowiska przyrodniczego w regionie.

Przedstawić wizję rozwoju swojej miejscowości i swego regionu.

Dostateczna   Określić współrzędne krańcowych punktów Polski.

Porównać powierzchnię Polski z powierzchnią państw w Europie.

Scharakteryzować, na podstawie mapy, rzeźbę powierzchni Polski.

Wskazać na mapie tematycznej obszary, na których występują główne rodzaje skał w Polsce.

Opisać cechy klimatu Polski.

Wyjaśnić mechanizm powstawania wiatru halnego.

Wyjaśnić mechanizm powstawania bryzy morskiej.

Wskazać obszary nadwyżek i niedoborów wody w Polsce.

Przedstawić gospodarcze korzyści płynące z dostępu do Morza Bałtyckiego.

Wykazać konieczność ochrony wód Morza Bałtyckiego.

Wymienić czynniki degradujące gleby.

Odróżnić typy lasów w Polsce.

Wskazać na mapie tematycznej główne obszary leśne w Polsce.

Rozpoznać na rycinach typowe krajobrazy Polski i umiejscowić je w pasach rzeźby powierzchni.

Wymienić nazwy typów krajobrazu naturalnego w pasie pobrzeży.

Wykazać na przykładach związku między działalnością człowieka a warunkami naturalnymi w pasie pobrzeży.

Rozpoznać na rycinach formy młodej rzeźby polodowcowej.

Przedstawić możliwości gospodarczego wykorzystania zasobów pasa pojezierzy.

Wyjaśnić przyczyny wytworzenia się w pasie nizin krajobrazu starogłacjalnego.

Przedstawić, korzystając z map tematycznych, gospodarcze wykorzystanie zasobów w pasie Nizin Środkowopolskich.

Wyjaśnić procesy rozwoju rzeźby krasowej.

Wskazać na mapie tematycznej obszary krajobrazu przemysłowego i rolniczego w pasie wyżyn.

Wskazać na mapie tematycznej ośrodki przemysłu wydobywczego i przetwórczego w Kotlinach Podkarpackich.

Opisać na rycinie cechy krajobrazu wysokogórskiego Tatr.

Porównać cechy klimatu górskiego z cechami klimatu na niżu polskim.

Wyjaśnić konieczność dostosowania gospodarczej działalności do warunków występujących w Karpatach.

Opisać, korzystając z ryciny, cechy rzeźby Sudetów.

Wymienić ośrodki i gałęzie przemysłu rozwinięte w Sudeckim Okręgu

Przemysłowym.

Korzystając z diagramu, przedstawić najważniejsze formy gospodarczego użytkowania terytorium Polski.

Odczytać na wykresie zmiany w ruchu naturalnym ludności w Polsce.

Odróżnić przyrost naturalny od przyrostu rzeczywistego ludności.

Przedstawić, korzystając z map tematycznych, rozmieszczenie ludności w Polsce.

Przedstawić, na podstawie danych, strukturę zatrudnienia ludności w Polsce.

Podać przykłady procesów urbanizacji.

Wykazać wpływ warunków naturalnych na rozwój rolnictwa w Polsce.

Wyjaśnić zmiany zachodzące w strukturze upraw, wielkości i własności gospodarstw.

Przedstawić strukturę wykorzystania źródeł energii w Polsce.

Porównać, na podstawie danych liczbowych, gęstość sieci transportu w Polsce i w innych krajach.

Opisać, korzystając z różnych źródeł informacji, walory znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości.

Wyjaśnić konieczność ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Wskazać działania mające chronić zasoby przyrody w swoim regionie.

Wymienić ugrupowania gospodarcze i polityczne, do których należy Polska.

Opisać cechy środowiska przyrodniczego regionu.

Podać podstawowe źródła informacji o swoim regionie i swojej miejscowości.

Podać przykłady zwyczajów i obrzędów związanych z regionami.

Przedstawić walory turystyczne regionu i swojej miejscowości.

Wymienić zasoby naturalne i bogactwa mineralne występujące w regionie.

Zaprojektować i przedstawić krótki przewodnik po regionie z uwzględnieniem jego walorów przyrodniczych i kulturowych.

Podać przykłady współpracy między Polską a Niemcami.

Przedstawić, na podstawie źródeł informacji geograficznej, cechy środowiska przyrodniczego Federacji Rosyjskiej.

Wykazać, na podstawie danych statystycznych, zróżnicowanie narodowościowe Federacji Rosyjskiej.

Wykazać, na podstawie map tematycznych, zróżnicowanie gospodarcze w Federacji Rosyjskiej.

Dobra

Wykorzystać mapy polityczną i hipsometryczną Europy i określić polityczne i geograficzne położenie Polski w Europie.

Opisać etapy powstawania węgla kamiennego.

Wyjaśnić zmiany rzeźby powierzchni Polski spowodowane przez zlodowacenie.

Rozpoznać główne rodzaje skał występujących w Polsce.

Wyjaśnić związek między czynnikami klimatotwórczymi a elementami klimatu w Polsce.

Wykazać zróżnicowanie klimatyczne Polski.

Wyjaśnić związki między siecią hydrograficzną a rzeźbą terenu i typem klimatu.

Wyjaśnić przyczyny wpływające na fizyczne cechy wód Morza Bałtyckiego (zasolenie, długość trwania pokrywy lodowej).

Porównać krajobrazy w wybranych regionach Polski.

Wyjaśnić genezę wybranych form rzeźby w pasie pobraży.

Scharakteryzować, na podstawie map tematycznych, środowisko przyrodnicze Nizin Środkowopolskich.

Przedstawić etapy rozwoju Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

Wykazać zróżnicowanie krajobrazów w polskich Karpatach.

Porównać rzeźbę Sudetów i Tatr.

Wykazać związki między bazą surowcową a rodzajem działalności gospodarczej w Sudetach.

Wyjaśnić zróżnicowane rozmieszczenie ludności w Polsce.

Wyjaśnić przyczyny migracji ludności Polski oraz wskazać jej kierunki.

Wymienić przyczyny zmian w zatrudnieniu według sektorów gospodarki oraz przyczyny bezrobocia.

Wyjaśnić przyczyny rozwoju wielkich miast w Polsce.

Oceń wpływ działalności rolniczej na składniki środowiska geograficznego.

Wykazać wpływ przemysłu elektroenergetycznego na składniki środowiska przyrodniczego.

Wymienić najlepiej obecnie rozwijające się gałęzie produkcji przemysłowej w Polsce.

Wyjaśnić szybki rozwój usług w Polsce.

Wyjaśnić znaczenie transportu w gospodarce narodowej.

Przedstawić historyczne i kulturowe związki Polski z pozostałymi państwami europejskimi.

Wymienić wybitne postacie związane z historią miejscowości i regionu.

Wskazać na mapie państwa - sąsiadów Polski i porównać dane dotyczące ich powierzchni i liczby ludności z liczbą ludności i wielkością powierzchni Polski.

Scharakteryzować, na podstawie różnych źródeł, środowisko przyrodnicze państw - sąsiadów Polski.

Przedstawić współczesne przemiany społeczne i gospodarcze na Ukrainie.

Określić znaczenie gospodarcze Federacji Rosyjskiej na świecie.

Bardzo dobra Opisać, jak powstały góry na obszarze Polski.

Opisać wydarzenia geologiczne związane z zalewami mórz na obszarze Polski.

Wykazać zróżnicowanie typów gleb w Polsce.

Rozpoznać na profilu typowe gleby występujące w Polsce.

Wykazać związki między budową geologiczną a rzeźbą terenu w pasie wyżyn.

Wyjaśnić rolę rzek w kształtowaniu rzeźby Kotlin Podkarpackich.

Wykazać wpływ wydarzeń społeczno-historycznych na zmiany liczby ludności w Polsce.

Oceń społeczne następstwa przemian na rynku pracy.

Wyjaśnić przyczyny zmian w strukturze przemysłu w Polsce.

Wykazać, na podstawie różnych źródeł, zróżnicowanie gospodarcze państw - sąsiadów Polski.

Wyjaśnić przyczyny gospodarczego rozwoju Niemiec.

Oceń zmiany zachodzące w gospodarce Federacji Rosyjskiej.

- Celująca Wykazać na przykładach zależności między współczesną rzeźbą Polski a czynnikami, które doprowadziły do jej powstania.
- Wyjaśnić przyczyny zróżnicowania typów krajobrazu naturalnego na obszarze Polski.
- Opisać czynniki, które przyczyniły się do wytworzenia współczesnej rzeźby Sudetów - podać przykłady form rzeźby.

**WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE WYNIKAJĄCE Z DZIEDZINY
TEMATYCZNEJ:**

**MAPA - UMIEJĘTNOŚĆ CZYTANIA, INTERPRETACJI I POSŁUGIWANIA SIĘ
MAPĄ.**

Zasoby naturalne Ziemi i ich wykorzystanie

Ocena

Wymagania „Uczeń potrafi”

Dopuszczająca Dobrać odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych.

Określić położenie geograficzne punktów i obszarów na mapie.

Zlokalizować na mapach najważniejsze obiekty geograficzne omawiane na lekcjach.

Dostateczna Określić położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów na mapie.

Zanalizować treść map ogólnogeograficznych.

Dobra Zinterpretować treść map tematycznych.

Bardzo dobra Porównać treść map ogólnogeograficznych i tematycznych.

Szczegółowe wymagania programowe w klasie III

Europa. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka.

Ocena   *Wymagania „Uczeń potrafi”*

- Dopuszczająca** Wskazać na mapie politycznej Europy wybrane państwa.
Określić położenie polityczne wybranych państw w Europie
Określić na mapie świata położenie geograficzne Europy.
Wydzielić na mapie Europy główne regiony geograficzne.
Przedstawić cechy położenia Paryża.
Wymienić cechy krajobrazu alpejskiego.
Podać przykłady walorów turystycznych o najwyższej randze w Europie Południowej.
Opracować, na podstawie źródeł informacji, trasę po wybranym obszarze w Europie.
- Dostateczna** Opisać cechy środowiska przyrodniczego Europy, korzystając z map ogólnogeograficznych i tematycznych.
Opisać, korzystając z map tematycznych, cechy środowiska przyrodniczego Europy Północnej.
Identyfikować cechy rolnictwa towarowego.
Opisać cechy środowiska przyrodniczego państw alpejskich.
Opisać cechy środowiska przyrodniczego w Europie Południowej.
Wykazać związki między turystyką a środowiskiem przyrodniczym i elementami kulturowymi w Europie Południowej.
Uzasadnić wybór trasy wycieczki po wybranym obszarze w Europie.
- Dobra** Porównać regiony geograficzne Europy – objaśnić przyczyny zróżnicowania cech środowiska przyrodniczego.
Wymienić główne grupy narodowościowe zamieszkujące Europę.
Wykazać związki między kierunkami rozwoju gospodarczego a cechami środowiska przyrodniczego w państwach Europy Północnej.
Przedstawić, na wybranym przykładzie, etapy tworzenia się europejskich metropolii.
Podać przykłady dziedzictwa kultury śródziemnomorskiej.
- Bardzo dobra** Podać przykłady zróżnicowania kulturowego ludności w Europie
Objaśnić przyczyny zróżnicowania kulturowego, narodowościowego i etnicznego w Europie.
Wskazać, na przykładzie rolnictwa Francji, związek między warunkami przyrodniczymi a kierunkiem i efektywnością produkcji rolnej.
Przedstawić, posługując się źródłami informacji, strukturę przemysłu w wybranym okręgu przemysłowym w Europie Zachodniej.
Przedstawić kierunki i przyczyny zmian w strukturze przemysłu w wybranym okręgu przemysłowym w Europie Zachodniej.
Opisać, na podstawie źródeł, układ przestrzenny Paryża – metropolii światowej.
Wykazać związki między środowiskiem przyrodniczym a gospodarką w państwach alpejskich.
- Celująca** Analizuje problemy demograficzne Europy i formułuje wnioski.
Analizuje zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w wybranych krajach

Europy. Ocenia na podstawie danych statystycznych miejsce Francji w produkcji rolnej Europy.

Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka

Ocena Wymagania „Uczeń potrafi”

- Dopuszczająca** Podać przykłady geograficznych kontrastów w Azji
Wymienić główne religie panujące w Azji.
Porównać liczbę ludności w Azji z liczbą ludności na pozostałych kontynentach.
Podać przykłady dostosowania działań gospodarki do warunków naturalnych w Japonii.
Opisać cechy klimatu monsunowego.
Wskazać na mapie tematycznej zasięg uprawy ryżu w Azji.
Podać przykłady kontrastów społecznych w Indiach.
Wymienić państwa zaliczane do Bliskiego Wschodu.
Wykazać strefowość klimatyczno-roślinno-glebową w Afryce.
Rozpoznać na rycinie strefę krajobrazową w Afryce.
Określić położenie strefy Sahelu na mapie Afryki.
Wyjaśnić znaczenie wody w obszarach półsuchych.
Odczytać treść mapy politycznej Afryki.
Wymienić główne grupy językowe zamieszkujące obecnie Amerykę Północną i Południową.
Wyjaśnić znaczenie lasów Amazonii dla biosfery.
Opisać główne sposoby wykorzystania lasów amazońskich.
Wyjaśnić przyczyny nierównomiernego zaludnienia Brazylii.
Wydzielić na mapie tematycznej główne regiony gospodarcze Stanów Zjednoczonych Ameryki.
Wymienić główne działy gospodarki Australii, korzystając z map tematycznych.
Określić położenie i cechy środowiska geograficznego Arktyki i Antarktyki.
- Dostateczna** Wykazać, korzystając z map tematycznych, że w Azji występuje wielkie zróżnicowanie cech środowiska przyrodniczego.
Wskazać na mapie Azji obszary, na których rozwinęły się starożytne cywilizacje.
Opisać zmiany liczby ludności Chin na podstawie danych liczbowych.
Wyjaśnić przyczyny nierównomiernego rozmieszczania ludności w Chinach.
Podać kierunki rozwoju gospodarczego Chin.
Wskazać związek między typem rolnictwa a klimatem w Azji Południowo-Wschodniej.
Wyjaśnić przyczyny zmian liczby ludności Indii w ostatnich latach.
Wymienić główne grupy ludności zamieszkujące obszar Bliskiego Wschodu.
Porównać poziom rozwoju gospodarczego państw Bliskiego Wschodu.
Porównać poziom rozwoju gospodarczego państw Bliskiego Wschodu.
Opisać, na podstawie map tematycznych, strefy klimatyczne, roślinne i glebowe w Afryce.
Scharakteryzować warunki środowiska przyrodniczego w strefie Sahelu.
Wyjaśnić przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Afryce.
Wyjaśnić przyczyny zróżnicowania kulturowego i etnicznego Ameryki Północnej i Południowej.
Przedstawić prawdopodobne następstwa wylesienia obszaru Amazonii.
Wyjaśnić przyczyny nierównomiernego zaludnienia Brazylii.
Scharakteryzować, posługując się źródłami informacji, główne regiony gospodarcze w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Określić przyczyny nierównomiernego rozwoju gospodarczego poszczególnych regionów Australii.
Wykazać zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Australii.

Uzasadnić konieczność ochrony środowiska przyrodniczego Arktyki i Antarktyki.

- Dobra
- Opisać rozmieszczenie ludności w Chinach.
  - Oceńić cechy środowiska przyrodniczego Japonii w kontekście wykorzystania gospodarczego.
  - Wyjaśnić wpływ czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii.
  - Wyjaśnić wpływ czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii.
  - Wyjaśnić przyczyny rozwoju nowoczesnych technologii w Indiach.
  - Wyjaśnić znaczenie ropy naftowej dla państw Bliskiego Wschodu.
  - Oceńić sposoby gospodarowania w strefie Sahelu.
  - Wskazać związki między poziomem życia a rozwojem gospodarczym w rozwijających się państwach afrykańskich.
  - Wyliczyć problemy występujące w wielkich miastach Brazylii.
  - Wykazać związki między gospodarką a warunkami środowiska przyrodniczego w Stanach Zjednoczonych Ameryki.
  - Wymienić czynniki, które współcześnie wpływają na cechy środowiska przyrodniczego obszarów podbiegunowych.
- Bardzo dobra
- Wskazać, posługując się mapami tematycznymi, zróżnicowanie warunków przyrodniczych, w których kształtowały się najstarsze azjatyckie cywilizacje
  - Przedstawić znaczenie gospodarki Chin oraz jej wpływ na gospodarkę światową.
  - Oceńić rolę i znaczenie Stanów Zjednoczonych Ameryki w gospodarce światowej.
- Celująca
- Wykazuje przyczyny i skutki spowolnienia gospodarczego Japonii.
  - Przewiduje społeczno-gospodarcze skutki eksplozji geograficznej w Indiach. Udowadnia, że Stany Zjednoczone są potęgą gospodarczą Świata. Uzasadnia potrzebę racjonalnego gospodarowania w środowisku charakteryzującym się poważnymi niedoborami słodkiej wody.

Wymagania szczegółowe wynikające z dziedziny tematycznej: Mapa – umiejętność czytania, interpretacji i posługiwania się mapą.

Ocena   Wymagania „Uczeń potrafi”

- Dopuszczająca
- Dobrać odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych.
  - Określić położenie geograficzne punktów i obszarów na mapie.
  - Określić współrzędne geograficzne punktów na mapie.
  - Zlokalizować na mapach ogólnogeograficznych i tematycznych obiekty

geograficzne poznane na lekcjach.

- Dostateczna Zlokalizować na mapach konturowych najważniejsze obiekty geograficzne na świecie.
Wykorzystać treść map do projektowania tras podróży.
- Dobra Zanalizować treść map ogólnogeograficznych i tematycznych.
- Bardzo dobra Zinterpretować treść map ogólnogeograficznych i tematycznych.